

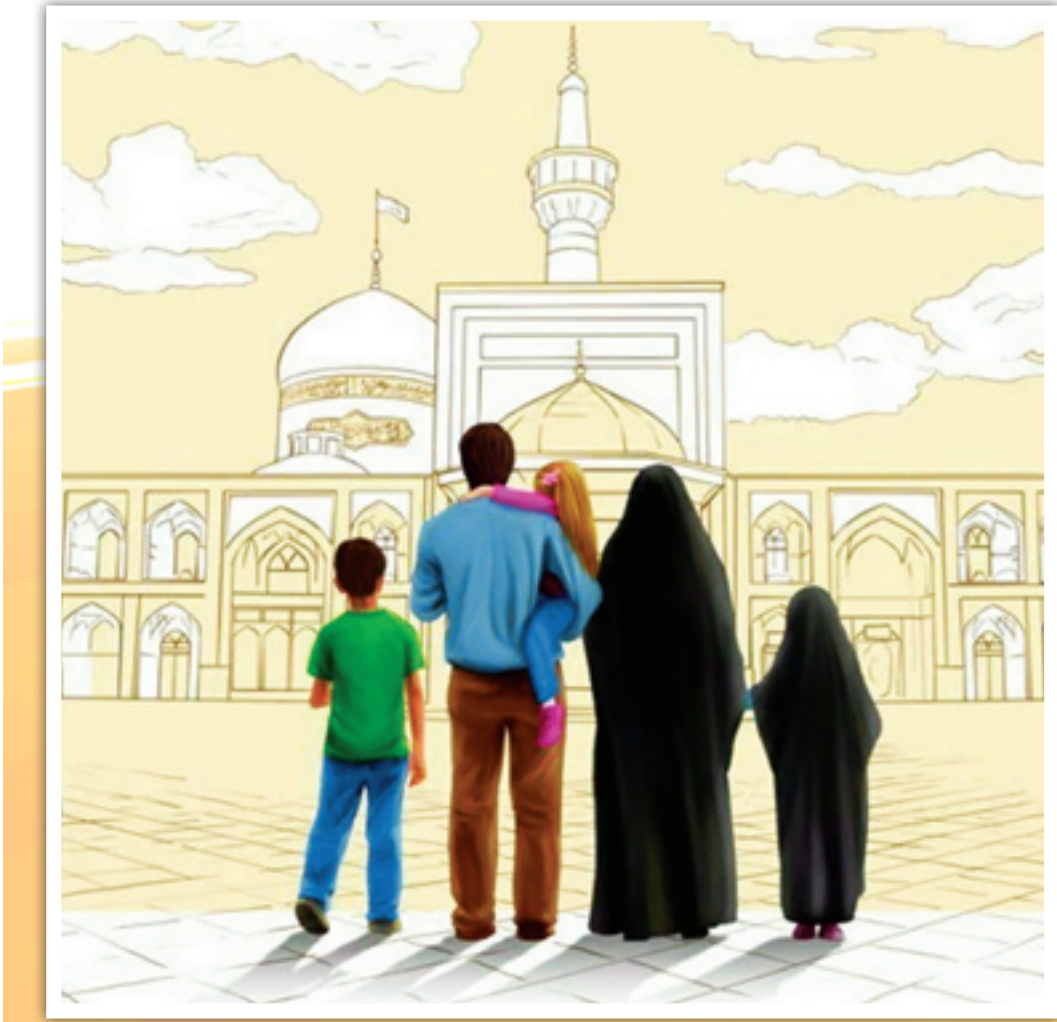
خاطرات خوبی برای موضوع انشای دانش آموزان بسازیم

تابستان خود را چگونه می‌گذرانید

حسین گل محمدی

حتماً موضوع اولین انشای آغاز سال تحصیلی تان را یادتان هست: «تابستان خود را چگونه گذرانید؟» و این موضوع استغفاهی و سؤالی فارغ از هر کلیشه‌ای، نشان از یک نکته بسیار کلیدی و اساسی داشت: «نحوه گذران تعطیلات تابستانی بسیار مهم است، البته نباید به این موضوع و پرسش صرفاً نگاهی نوستالژیک داشت، چراکه همچنان در ردیف موضوعات اصلی انشای فرزندان ماست و این یعنی همچنان مهم است که آنان تابستان خود را چگونه می‌گذرانند. تیرماه از راه رسیده و امتحانات فرزندان مان تمام شده و حالا روزهایی گرم و طولانی در پیش داریم؛ روزهایی که برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت فرزندان دغدغه‌های جدی برای والدین است. والدین چه بدانند چه ندانند، چه بخواهند چه نخواهند با سه پرسش اساسی مواجه هستند:

۱) چه کار کنیم که در این ایام طولانی برای فرزندان مان به بطالت نگذرد و آسیب‌زا نباشد. ۲) چه کار کنیم که در این ایام به آنها خوش بگذرد و احساس نشاط و شادابی کنند؟ ۳) چه کار کنیم که این ایام فقط خوشگذرانی و سرگرمی نباشد و فایده‌های مهم برای فرزندان مان داشته باشد؟ بی تردید تمام خانواده‌ها در هر گونه برنامه‌ریزی و تدارک برای تابستان خود این سه پرسش را باید مدنظر داشته باشند، و گرنه باز سال‌ها اوقات فراغت شکل نخواهد گرفت. در واقع تأمین اوقات فراغت اعضای خانواده باید کاملاً هدفمند و هوشمندانه شکل بگیرد. برتراند راسل، فیلسوف شهیر انگلیسی می‌گوید: «آخرین دستور تمدن، توانایی انسان در برکردن هوشمندانه اوقات فراغت است.»

مدرسه تابستانی تهران، محملی برای یادگیری همراه با تفریح و سرگرمی

استعدادهای نهفته نوجوانان در ایام فراغت شکوفا می‌شود

رضا کریمی*

سال‌ها پیش شهرداری‌ها صرفاً کارکردی خدماتی داشتند، اما به مرور کارکردهای فرهنگی و اجتماعی نیز به وظایف شهرداری تهران و سپس شهرداری دیگر اضافه شد. با تأسیس سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران و سپس ایجاد مشابه این نهاد در سایر شهرها، مجموعه‌های فرهنگی، کتابخانه‌های عمومی فعالیت خود را آغاز کردند. هم‌اکنون در شهر تهران صد‌ها مرکز در قالب فرهنگسرا، خانه فرهنگ و کتابخانه، مجموعه‌های وسیع از خدمات فرهنگی را به اقصای مختلف ارائه می‌دهند. سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران در تابستان امسال، ذیل برنامه‌های فراگیر با عنوان مدرسه تابستانی تهران اقدام به طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی، اردوها و برنامه‌های جذاب و نوجوان‌پسند در مسیر تأمین اوقات فراغتی مفید و سرگرم‌کننده برای این قشر کرده است. در این زمینه بدون تردید خانواده‌هایی که در مناطق جنوبی پایتخت زندگی می‌کنند به دلیل ضعف مالی نمی‌توانند ثبت‌نام فرزندان خود را در آموزشگاه‌های خصوصی ندارند و به همین ترتیب امکان بهره‌مندی آنان از امکانات تفریحی نیز محدود است، لذا توزیع این امکانات در مناطق پایین شهر ضروری تر به نظر می‌رسد. در این زمینه در منطقه ۱۸ که پهنه جنوب غرب پایتخت که محله‌هایی همچون یافت‌آباد، شهرک ولیعصر (عج) و حتی بخشی از کوره‌زنه‌خانه‌ها را در برمی‌گیرد، دوره‌های تخصصی مفید و جذاب برای نوجوانان در قالب مدرسه تابستانی تدارک دیده شده است و حتی مناطق همجوار نیز می‌توانند از این امکان و فرصت استفاده کنند. بی‌تردید سه ماه اوقات فراغت فصل تابستان برای نوجوانان حکم تیغ دولبه را دارد که هم می‌تواند اثربخش و هم آسیب‌زا باشد، لذا تأمین اوقات فراغت نوجوانان با برنامه‌های جذاب در عین کاربردی و مفید بودن می‌تواند مانع بروز آسیب‌ها شود و موجبات سرگرمی و یادگیری دانش آموزان در فضایی با نشاط و سالم را فراهم کند. واقعاً تابستان فرصت‌آزاده‌ای است تا بسیاری از استعدادها و واقعی و نهفته نوجوانان شکوفا شود و مدرسه تابستانی تهران نیز مجالی برای یادگیری و کشف استعدادها همراه با تفریح و سرگرمی است. با چنین رویکردی در منطقه ۱۸ که جزو مناطق نسبتاً کم‌برخوردار ولی با تراکم جمعیتی زیاد و جوان محسوب می‌شود، در اجرای اهداف مدرسه تابستانی تهران انواع دوره‌های هنری، فرهنگی، ورزشی، اردویی و تفریحی، علمی و فناوری تدارک دیده شده است.

بی‌تردید سه ماه اوقات فراغت فصل تابستان برای نوجوانان حکم تیغ دولبه را دارد که هم می‌تواند اثربخش و هم آسیب‌زا باشد، لذا تأمین اوقات فراغت نوجوانان با برنامه‌های جذاب در عین کاربردی بودن و مفید بودن می‌تواند مانع بروز آسیب‌ها شود و موجبات سرگرمی و یادگیری دانش آموزان در فضایی با نشاط و سالم را فراهم کند

در این زمینه در کنار خدمات، برنامه‌ها و کلاس‌های همیشگی در مراکز و کتابخانه‌ها، ۲۸ دوره تخصصی در حوزه‌های مختلف با حداقل هزینه‌ها با کیفیتی مناسب برای نوجوانان برگزار می‌شود تا همه اقشار حتی خانواده‌های ضعیف به لحاظ اقتصادی امکان بهره‌مندی از آن را داشته باشند و در هر کلاسی که مورد علاقه و مناسب است، استعداد فرزندان است، ثبت‌نام کنند.

در این زمینه سایر نهادها همچون آموزش و پرورش، بسیج و مؤسسات تخصصی همچون سوره در کمک به برگزاری دوره‌های تابستانی مشارکت می‌کنند. به عنوان مثال استادان دانشگاه سوره و صدایشان صداوسیما، مربیان دوره‌های حرفه‌ای فنی‌پان، گویندگی و فیلمبرداری با موبایل در کتابخانه ۱۵ خرداد و فرهنگسرای خاتم(ص) هستند و تقریباً در تمام دوره‌های ورزشی، هنری و فرهنگی پس از پایان دوره مدارک معتبر در اختیار شرکت‌کنندگان قرار می‌گیرد. در خصوص مدرسه تابستانی منطقه ۱۸، در بخش هنرهای تصویری، کلاس‌هایی همچون گرافیک، طراحی و نقاشی، عکاسی و فیلمبرداری، تدوین و ساخت فیلم، کارگردانی تئاتر و سینما برگزار می‌شود. فنی‌پان و گویندگی، سواد رسانه، نویسندگی، شعر و داستان، فلسفه به زبان ساده، هنرهای نمایشی و موسیقی از دیگر دوره‌های مراکز منطقه در تابستان است. همچنین آموزش حرفه‌ای فوتبالی و فوتسال، کشتی، تیر و کمان در شاخه ورزش و همچنین دوره برنامه‌نویسی، بلاگری، فناوری اطلاعات، روایتیک و دوره‌های تخصصی زبان انگلیسی و ترجمه قرآن به زبان انگلیسی برگزار می‌شود. برخی رشته‌های شغلی آفرین همچون پرستاری، تکنیسین داروخانه و مهارت‌های اوقات فراغت نیز در فرهنگسرای خاتم(ص) ارائه می‌شود که علاقه‌مندان زیادی دارد.

از سویی برای تنوع بخشی به اوقات فراغت نوجوانان و با هدف نشاط‌بخشی به کلاس‌ها، برنامه اردوهای تفریحی و علمی نیز تدارک و حتی سفرهای گروهی نیز پیش‌بینی شده است. علاقه‌مندان برای کسب اطلاع از برنامه‌های مراکز فرهنگی - هنری و کتابخانه‌های منطقه ۱۸ و در صورت تمایل، حضور و استفاده از این برنامه‌ها می‌توانند با فرهنگسرای خاتم(ص) به شماره تماس ۰۷۰۸۱-۶۶۲۰۷۰۸۱، خانه فرهنگ امام علی(ع) به شماره ۰۴۰-۶۶۷۸۵۰۴۰، خانه فرهنگ رشد به شماره ۰۷-۱۳۳۲۰۷-۶۶۱۳۳۲۰۷، کتابخانه قائم(عج) به شماره ۰۶۲۱۷۷۶۶، کتابخانه بوستان نرگس به شماره ۰۹۶۶۵۷۶۱، کتابخانه استاد حکیمی به شماره ۰۶۲۹۷۵۲۵، کتابخانه ۱۵ خرداد به شماره ۰۶۶۹۸۴۴۹ و کتابخانه فجر به شماره ۰۱۷۴۵۶۶۸۱۷۴۵۶ تماس بگیرند.

* رئیس فرهنگسرای خاتم(ص) و مدیر مراکز فرهنگی - هنری منطقه ۱۸

بایدهای گذران تعطیلات تابستانی از نگاه محمدباقر راستی، روانشناس و مشاور خانواده

اوقات فراغت فرصتی است با فرزندان مان صمیمی‌تر شویم

در ایام تابستان باید فرصتی ایجاد شود تا دانش آموزان شهر و روستا بتوانند در موقعیت یکدیگر قرار بگیرند و آن را تجربه کنند. این اتفاق می‌تواند با از سوی خانواده‌ها برنامه‌ریزی شود یا سازمان‌های مربوطه مثل قالب فرهنگسراها یا برگزار آردویی برگزار شود. در این زمینه در اوقات فراغت دانش آموزان ایجاد کنند

درک و برای زندگی آینده‌اش آمادگی بیشتری پیدا می‌کند. به این ترتیب حس مسئولیت‌پذیری در آنها شکل می‌گیرد.»

استعدادیابی قبل از هر تصمیمی

وی با اشاره به اینکه هر خانواده‌ای بنا به توان مالی و اقتصادی خود باید برای اوقات فراغت فرزند یا فرزندان برنامه‌ریزی داشته باشد، اظهار می‌دارد: «قرار نیست کاری که می‌خواهیم برای فرزندان انجام دهیم، تحت تأثیر تصمیم خانواده دیگری قرار بگیرد و با نگاه چشم و هم‌چشمی توأم باشد. چه بسا والدینی که برای ثبت‌نام فرزندان شان در کلاس‌های مختلف هزینه‌های زیادی می‌کنند اما نتیجه خوبی نمی‌گیرند، چراکه آن را انتخاب کرده‌اند، در حالی که فرزندشان هیچ علاقه و استعدادی در یادگیری مطالب آن کلاس ندارد، پس لازم است قبل از هر تصمیمی ابتدا استعدادیابی سپس با توجه به توان مالی ثبت‌نام فرزندان را انجام دهیم.»

این روانشناس اصرار والدین به شرکت در کلاس‌هایی را که فرزندان علاقه‌ای به آنها ندارند می‌کند و درباره تبعات آن می‌گوید: «حاضر شدن دانش آموزان در این دسته‌ها کلاس‌ها نه تنها نتیجه است بلکه لجبازی، اضطراب و استرس و عدم اعتماد به نفس را در آنها بیشتر می‌کند. ما می‌خواهیم فرزندان مان از سه ماه تابستان لذت ببرند تا روحیه با نشاطی داشته باشند. حضور در کلاسی که نه استعداد هست نه علاقه این روحیه نشاط را می‌گیرد و فقط سلب مسئولیت از طرف خانواده است. همچنین باعث

محبوبه قربانی

سردرگم و کلافه بود. گاهی تلویزیون تماشا می‌کرد، گاهی هم مشغول بازی با بال‌تاپ یا تلفن همراه می‌شد. عصرها هم با پدرش به پارک می‌رفت یا در کوچه دوچرخه‌سواری می‌کرد. این برنامه اوقات فراغت پسرمان به اسم علی بود که کلاس اول را پشت سر گذاشته و اولین تابستانی بود که آن را تجربه می‌کرد. من و پدرش هم برای او برنامه‌ریزی دقیق و مناسبتی نداشتیم، به همین خاطر زمان می‌گذشت و علی بلا تکلیف روز را شب و شب را روز می‌فکر کرد. هر همین روال ادامه پیدا کند، اوقاتش به بطالت می‌گذرد و نمی‌تواند شروع تحصیلی خوب و با نشاطی داشته باشد. فرادای آن روز بچگی شدید و تصمیم گرفتیم با مشورت خودش برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشیم تا این سه ماه را هدفمند و سودمند پیش ببرد. این دغدغه خیلی از پدر و مادرهاست که با فرارسیدن تابستان و اوقات فراغت فرزندان شان جدی می‌شود؛ ایامی که به گفته بسیاری از کارشناسان فرصتی مغتنم است چراکه در آن می‌توان بسیاری از استعدادها و خلاقیت‌ها را کشف کرد. یک دانش آموز از شروع اولین سال تحصیلی تا اخذ دیپلم حدود بروز سال از عمرش را در فراغت تابستان به سر می‌برد؛ اگر بر کردن این ساعات به روش منظم و هدفمند انجام شود باعث بروز بسیاری از ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی می‌شود. طبق تحقیقات انجام گرفته، چه بسیار دانش آموزانی که با یک برنامه‌ریزی دقیق و مناسب، مسیر زندگی‌شان تغییر کرد و با رسیدن به سلامت و بهداشت روانی این فرصت برای آنها سرآغاز رسیدن به آینده‌ای روشن شد.

ایامی که نباید بیهوده تلف شود

روانشناس و مشاور خانواده درباره نقش پدران و مادران در برنامه‌ریزی اوقات فراغت فرزندان شان می‌گوید: «پدرها و مادرها دو دسته‌اند. ندهای سعی می‌کنند برنامه‌ریزی خوبی داشته باشند تا این فرصت هدفمند پیش ببرد، ندهای هم بر این نظر هستند که تابستان است و بچه‌ها باید آزاد باشند و فقط استراحت کنند و خوش بگذرانند؛ ارد نظر دسته دوم تأکید می‌کنم این ایام نباید بیهوده تلف شود و بچه‌ها به حال خودشان رها شوند. باید برای آنها برنامه‌ریزی دقیقی داشت اما با نظر و اعتقاد خودشان تا طبق علاقه آنها برنامه‌ها پیش ببرد و نتیجه مطلوبی باشد.»

اوقات فراغت متناسب با گروه سنی باشد

راستی معتقد است برنامه‌ریزی برای هر گروه سنی باید متفاوت باشد. چرا که روحیه و شرایط دانش آموزان در هر مقطع سنی متفاوت است. او در توضیح بیشتر می‌گوید: «برنامه‌ریزی برای دانش آموزان ابتدایی با توجه به شرایط سن و روحیه آنها باید تفریحی - آموزشی باشد تا لذت ببرند. از آنجا که دانش‌آموزان مقطع راهنمایی دنبال هیجان هستند، باید برنامه‌ها به گونه‌ای باشد که انرژی آنها تخلیه شود. در مقطع دبیرستان هم برنامه‌ریزی‌ها باید آموزشی و هدفمند باشد، چراکه شخصیت این گروه سنی در حال شکل‌گیری است، بنابراین دانش آموز باید احساس بزرگی کند و از انجام کار لذت ببرد. فضای تفریح نباید با انجام یک کار و شغل نه‌برای امرام معاش بلکه برای یادگیری و فهمیدن شغلی که به آن علاقه دارند، توأم باشد. از طرفی او مستحکم امرام معاش را

کنند»